

ANUARIO DEL SEMINARIO DE FILOLOGÍA
VASCA «JULIO DE URQUIJO»

International Journal of Basque Linguistics and Philology

LII: 1-2 (2018)

*Studia Philologica et Diachronica
in honorem Joakin Gorrotxategi*

Vasconica et Aquitanica

Joseba A. Lakarra - Blanca Urgell
(arg. / eds.)

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

**Eguraldiaren gramatika euskaraz
eta Gramatikaren Teoria**
*Meteorological expressions in Basque grammar
and the Theory of Grammar*

Iñigo Arteatx

Begoñako Andra Mari Irakasleen Unibertsitate Eskola

Xabier Artiagoitia

UPV/EHU

Abstract

This article makes two claims with respect to meteorological expressions in Basque grammar: firstly, it shows that, in the light of Eriksen, Kittilä and Kolehmainen's (2010) cross-linguistic typology of meteorological expressions, Basque resorts to the so-called argument type (and less frequently to the predicate-argument split type) when coding precipitation and dynamic events and to both the argument and the predicate type when coding other meteorological events; it is worth noting that Basque uses transitive structures in many cases, a rare feature typologically speaking. Secondly, regarding two key issues in the study of weather predicates within Generative Grammar, the article claims (a) that Basque supports the view that both lexicalizations of weather verbs (unaccusative and unergative/transitive) are possible across languages, as argued by Bleotu (2015); and (b) that the empty pro subject of Basque transitive weather constructions has the features of a quasi-argument (Chomsky 1981, Krejci 2014) rather than those of an expletive.

Keywords: *weather, grammar, typology, syntax.*

Laburpena*

Artikulu honek bi ekarpen esanguratsu egiten ditu euskarazko eguraldi espresioen alorrean: batetik, erakusten du Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen (2010) tipologia lanaren argitara euskarak eguraldi espresioetan joera duela argumentu tipora jotzeko prezipitazio

* Artikulu honetan honako laburdurak erabili dira: A = aditz, a = aditz txikia, Adj = adjektibo, ART = artikulu, D = determinatzaile, DNB = denbora, ESP = espletibo, PART = partitibo, PT = per-paus txikia.

gertaerak eta gertaera dinamikoak adieraztekoan eta argumentu tipoa eta predikatu tipoa baliatzen dituela gainerako eguraldi gertaeretan; azpimarratzekoa da euskarak zenbait kasutan NOR-NORK motako egitura iragankorrak baliatzen dituela tipo bietan, tipologikoki bakana dena. Bestetik, Gramatika Teorian izan diren eztabaidagai nagusi biri dagokienez, erakusten dugu (a) euskararen eguraldi aditzak noiz ezakusatibo noiz ezergatibo zein iragankor izan daitezkeela Bleotuk (2015) oro har iradoki duen bezala; eta (b) egitura iragankorretan sumatzen den pro subjektu isila ez dela espletiboa, eta hurbil dagoela egiatzko argumentua izatetik (Chomsky 1981, Krejci 2014).

Hitz gakoak: *eguraldia, gramatika, tipologia, sintaxia.*

Sarrera

Eguraldiari buruzko espresioak gure egunerokotasunaren parte dira: *euria ari du, bero handia egiten du gaur, ematen du ekaitza dakarrela* hitzetik hortzera darabiltzagu ezpainetan. Halako espresioen aurrean normala dirudi honelako galderak egiteak: nork edo zerk dakar ekaitza?, nork edo zerk egiten du bero? Izan ere, bada herri uste bat dioena nolabaiteko izaki jainkotiarren bat ezkututzen dela halako espresioetan. Baina horrela izatera, zergatik ez da aipatzen? Galderoi tonu orokorrago bat emanaz: zertan dira eguraldi espresioen berezitasunak, euskarazkoenak eta beste hizkuntzetakoenak?

Erakutsiko dugun moduan, euskarazkoen antzeko eguraldi espresioak ohikoak dira gainontzeko hizkuntzetan ere, eta haietan ere, euskaraz aurkitzen ditugun ezaugarriak errepikatzen dira. Ezaugarri horien artean, honako hauek daude, besteak beste: itxura iragangaitza eta iragankorra duten espresioak topatzea, maiz ageriko subjekturik ez izatea, edota izenordain ustez betegarriren batek betetzea subjektu posizio hori (*il, it, es, hann...*). Edozelan ere, badirudi subjektua izendatzearen gaineko murrizketaren jatorria ez dagoela balizko tabu zaharren batean, eguraldi espresioen berezko ezaugarri tipologiko orokorretan baino.

Ondorengo orrialdeetan, beraz, eguraldiari lotutako egituren ezaugarrietan sakonduko dugu. Horretarako, lehenengo atalean, euskarazko eguraldi espresio ohikoenak zerrendatu eta sailkatuko ditugu. Bigarren atalean, zenbait egilek (ik. bereziki Erikson, Kittilä eta Kolehmainen 2010, 2012) hainbat hizkuntzatan oinarriturik proposatutako eguraldi espresioen tipologia jasoko dugu eta euskara tipologia horretara nola egokitzen den aztertuko dugu. Hirugarren atalean, Gramatika Teoriara hurbilduko gara eta orain arte gramatika sortzailean eguraldi aditzen izaera lexikoaz eta eguraldi aditzen subjektuaren izaeraz egin diren zenbait proposamen eta eztabaida berrikusiko ditugu, laugarren atalean euskarak eztabaida horietara egin dezakeen ekarpena azaltzeko. Bosgarren atalean, azkenik, lanaren ondorio nagusiak jasotzen ditugu.

1. Euskaraz eguraldiaz jarduteko dauden aditzen eta espresioen deskribapena

Etxepareren (2003: 377-8) salbuespenarekin —salbuespen laburra—, eguraldi predikatuen aipamen gutxi aurkitzen dira euskal gramatikako liburuetan. Hemen, hutsune hori betetzen ahaleginduko gara, eguraldiari edo meteorologiari lotutako

egituren aurkezpen xume bat eginez eta laugarren atalean plazaratuko dugun sintaxi formaleko eztabaidarako oinarriak ezarri nahian. Irizpide formalei jarraitu diegu aurkezpen honetan. Horien arabera, honako multzo hauek berezi ahal ditugu, abiapuntu gisa:

- (1) a. Aditz soila: *leitu, argitu, ilundu, gautu, atertu, hoztu, epeldu, lainotu, lanbrotu...*
- b. DS + aditz kopulatiboa (*izan*): *euria / elurra / txingorra / kazkabarra / inetazia / lanparra / izotza / gaua ... da*
- c. Adj/izena + aditz kopulatiboa (*egon*): *sargori dago / ilun dago / hotz dago / (zerua) oskarbi dago / lainotuta dago / ater(r)i dago...*
- d. DS + aditz progresiboa (*ari*): *euria / elurra... ari du.*
- e. DS/izena + aditz ahula (*egin*): *euria / elurra / hotz / bero... egiten du, gaua egin da, ostots egin du*
- f. DS + aditza (*mugitu / ibili / altxatu / zabaldu / ekarri / lehertu...*): *euria mugitu du / haizea dabil / haizea altxatu du / eguna argitu du / eguna zabaldu du / eguna ilundu du / euria dakar / ekaitza lehertu da / trumoia jo du / oinaztuak jo du...*
- g. Eguraldi espresioa biltzen duten kontrol itxurako egiturak: *euria egin nahi du (=euri itxura dauka), hemen badaki elurra egiten (=elur asko egin ohi du)*

Ondorengo lerroetan, zerrendatutako espresioetarako lehen hurbilketa bat egingo dugu, haien aditz motan oinarrituta.

1.1. Aditz iragangaitza duten espresioak

Nahiz eta (1a) adibidean ageri diren aditz gehienek forma iragankorra izan (*atertu du, hoztu du...*), Sarasolaren (2007) arabera, horietako batzuek NOR saileko erabilera ere onartzen dute; tartean, *argitu, ilundu* edo *gautu* aditzek:

- (2) a. (eguna) argitu / ilundu da. b. Gautu da, dagoeneko.

Antzeko zerbait gertatzen zaigu *egin* aditzarekin ere: aditz honekin eraikitako espresio gehienek forma iragankorra daukate (*euria egin du, hotz egiten du...*). Hala ere, bada NOR motako aditza onartzen duenik ere:

- (3) a. Gaua egin da. b. Eguna egin zaigu.

Aditz kopulatiboa hartzen duten egituretan, bestalde, argi dago aditz iragangaitza izango dugula; hala gertatzen da DS + *izan* aditzarekin osatutakoetan:

- (4) a. Euria da. b. Gaua da.

Eta beste horrenbeste daukagu izen/adjektibo + *egon* aditzarekin osatutakoetan ere. Hauek predikazio ezebentibotzat jotzen ditu Etxeparek (2003: 377) eguraldi aditzei buruzko aipamen laburrean:

- (5) a. Hotz dago. b. (zerua) oskarbi dago.
- c. Ateri dago.

Eguraldi espresioen aditz forman oinarritutako deskribapen hau amaitzeko, kontrol egitura diruditen beste espresio batzuk ditugu:

- (11) a. Inguru honetan badaki euria egiten (= sarri egin ohi du euria)
- b. Ez du euririk egin nahi (= ez du euririk egiten)
- c. Euria egin nahian dabil (= euri itxura dauka)
- d. Kostatzen zaio euria {egiten/egitea} (= ez du euririk egiten)

Orain artekoan oinarrituta, eta eguraldi espresioen aditz motak irizpide hartuta, ondoko sailkapena egin dezakegu, laburpen gisa:

1. taula

Forma iragangaitza duten eguraldi espresioak	aditz soilean oinarritutako eguraldi espresio batzuk	Gautu da.
	[DS + <i>izan</i>] egituradunak	Euria da.
	[I/Adj + <i>egon</i>] egituradunak	Hotz dago.
	<i>eguna/gaua egin</i> espresioa	Gaua egin da.
Forma iragankorra duten eguraldi espresioak	<i>egin</i> aditzarekin osatutako aditz konposatu gehienak	Euria egin du.
	aditz soilean oinarritutako eguraldi espresio gehienak	Asko hoztu du.
	<i>ari</i> aditzarekin osatutako espresioak	Euria ari du.
Hiztunaren edo hizkeraren arabera, forma bat edo bestea har dezaketen aditzak	aditz soilean oinarritutako zenbait eguraldi espresio	Gautu du/da dagoeneko.
	<i>hasi</i> aditzarekin osatutakoak	Euria hasi du/da.
Kontrol egitura itxurakoak (kontrol aditzaren arabera, laguntzaileak forma bat edo beste hartuko du).		Hemen badaki euria egiten. Kosta egiten zaio euria egiten.

Proposatutako sailkapenetik abiatuta, hurrengo ataletan beste hizkuntza batzuetarako egindako proposamenen argitara aztertuko ditugu emandako adibideak, eta euskarak eguraldi espresioen gaineko eztabaidari egin diezaiokeen ekarpena jasotzen ahaleginduko gara.

2. Eguraldi espresioak eta hizkuntza tipologia

Atal honetan, zenbait tipologia lanetan (bereziki Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen 2010 artikuluan) eguraldi espresioez esan dena berrikusi eta hausnarketa txiki bat egingo dugu euskarak tipologia duen lekuaz.

2.1. Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen (2010) lanaren proposamena

Eguraldi espresioen azterketan aitzindari izan nahi duen lan batean, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek eguraldi espresioen ezaugarrien hausnarketa orokor bat plazaratzen dute, lehenik eta behin. Ondoren, 25 bat hizkuntzaren datuak jasotzen dituen artikulu horretan, batetik, eguraldi espresioen tipologiarako hurbilketa bat proposatzen dute, zenbait urte lehenago Ruwetek (1986) egin bezala; eta, bestetik, hizkuntzen behin-behineko tipologia bat ere proposatzen dute, eguraldi espresioei dagokienez betiere.

Euren ustez, eguraldi espresioen bereizgarria egiazko partaideen edo argumentuen gabezia da: ustezko argumentuok, sarri askotan, edo osagarri kognatuetatik hurbil egoten dira (cf. *llover una lluvia fina*); edo erabat inespezifikoak izaten dira, egiazko partaidea eguraldiaren gertaera bera balitz bezala; edo zehazten zailak diren rol semantikoak edukitzen dituzte. Honen guztiaren ondorio nagusia da eguraldi espresioak predikatu hutsaren bidez adieraz daitezkeela maiz, argumenturik gabe; eta are ustezko argumentuak (hodeia, zerua) ageri direnean ere, argumentuok ez omen daukate benetako argumentuen ohiko ezaugarri pragmatikoak. Eguraldi aditzetan noiz-behinka sumatzen den jainkoen eta antzekoen agerpena, egile antzean betiere, sinesmen erlijiosuak posible egiten duten kasu bakanetara mugatzen omen da, eguraldi espresioen ohiko, edo berezko, egoera inpertsonaltasuna da-eta.

Eguraldi espresioen tipologiari dagokionez, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek (2010) hirukoizketa bat planteatzen dute, kontuan hartuta eguraldiaren fenomenoak predikatuak berak adierazten duen (batez ere, aditzak, baina ez ezinbestean), argumentuak adierazten duen edo bien artean banatzen den.

Tipo predikatiboan, gertaera meteorologikoa predikatuak adierazten du nagusiki, eta predikatuaren balentziaren araberrako sailkapen hau proposatzen dute:

a) Tipo *atrantsitiboa*: hots, predikatua da nahitaezko elementu bakarra (kopularrekin agian) eta ez dago argumenturik. Mettouchi eta Tosco (2011: 315) *entitatearen erabateko atzeratzea* deitzen diote tipo honi beren deskribapenean:

(12) a. È freddo (italiera)	b. No-wande (tukang besi hizkuntza austronesiarra)
da hotz	3R-uria egin
‘Hotz da, hotz egiten du’	‘Euria da, euria egiten ari da’ (EKK 2010: 572)

b) Tipo *espletiboa*: kasu honetan, formalki subjektua elementu ez-erreferentziala da:²

(13) a. der er koldt udenfor (daniera)	b. Hann kavar (faroera)
ESP da hotz kanpo	<i>bera</i> elurra egin
‘hotz da kanpoan’	‘elurra ari du’ (EKK 2010: 573-4)

² Deigarria da Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek (2010, 2012) ez dutela esaten tipo atrantsitibo delakoan aipatzen dituzten hizkuntzak *pro-drop* direla (italiera, latina, serbiera, tukang besi) eta, horrenbestez, balitekeela subjektu espletibo *isil* bat izatea. Euren 2015eko lanean (Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen 2015) bai ohartzen dira kontu horretaz eta azpimarratzen dute tipo atrantsitiboko subjekturik eza eta *pro-drop* fenomenoa bi gauza bereizi direla; hala ere, gure ustez, bereizketa defendatzeko ematen duten adibide bakarra (aleutiar hizkuntzarena) ez da inola ere argia.

Faroeraren kasuan bezala, izenordain betegarriak ez du zertan neutroa izan; pertsona izenordainak izan daitezke. Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen autoreen arabera, tipo espletiboa Europako iparraldearen ezaugarria da, baina bakana da hortik kanpo.

c) Predikatu iragangaitzeko tipoan, subjektua aberatsagoa da espletibo huts bat baino, izen bat den neurrian eta perpaus existentzialetan eta antzekoetan agertzen ez den neurrian. Hiru adibide dakartzagu, non subjektua lokatiboa (14a), tenporala (14b) edo atmosferikoa (14c) den. Mettouchi eta Tosco ere (2011: 312) aipatzen dute tipo hau, fokua subjektu motan jarrita; alegia, *zerua*, *jainkoa* bezalako subjektua hartzen duten egiturak lirateke. Alde horretatik, multzo honetan sailkatzen dituzte bai Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek deskribatutako predikatu iragangaitzeko egitura hauek, bai ondoko multzoan azalduko ditugun tipo iragankorrekoak:

(14) a. id-dunya ti-shti (palestinera)
mundua euria egin
'Mundua euria egiten ari da'	b. Mafana ny andro (malgaxea)
bero ART egun
'Eguna bero dago'
c. Nðm wa-ke (kham hizkuntza)
zerua euria egin
'zeruak euria egin zuen'	(EKK 2010: 575-7)

d) Tipo iragankorra, oso ohiz kanpokoa dena. Kasu honetan, eguraldi aditzak egile-jasaile argumentuak izango lituzke:

(15) kun harmaa taivas alkoi vihmoa
noiz gris zeru hasi zirimiri-egin ura
'Zeru grisak ura zirimiri egiteari ekin zionean' | vettä (finlandiera)

(EKK 2010: 578) |
|--|--|

Tipo predikatiboen sailkapen hau gehiago korapilatzen da predikatua bera aditza, adjektiboa edo adberbioa den, noski.

Argumentu motako tipoan, argumentua da meteorologia gertaera deskribatzen duena eta predikatua *arina* izaten da, pisu semantiko gutxikoa alegia. Bi azpitipo dira nabarmentzekoak: argumentu iragangaitzekoa (aditz arin bat ageri ohi da), eta existentziatzkoa. Lehenari *prozesuaren atzeratze partziala* deitzen diote Mettouchi eta Tosco (2011: 313); bigarrena, aldiz, *prozesuaren erabateko atzeratze* gisa aurkezten dutenarekin pareka dezakegu (Mettouchi eta Tosco 2011: 315):

(16) a. Pi-ka /n-wun-I / wupak-i
o-nta (koreera)
euri elur txingor dator
'euria / elurra / txingorra dator' | b. Akpɔkpɔ tin (Afrikako gungbe)
hizkuntza)
hodei existitu
'hodeia existitzen da' (hodeitsu dago)
(EKK 2010: 581-2) |
|--|---|

Azkenik, espero litekeen bezala, argumentu-predikatu motako tipoan, eguraldi gertaeraren adierazpena predikatuaren eta argumentuaren artean banatzen da; hor ere egoera bi bereizten dituzte Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek: batean, kognatuen tipoan, bai argumentuak bai predikatuak gertaera berari egiten diote erreferentzia (forma hau da Mettouchi eta Tosco (2011: 311) *antzemate global* esaten diotena):

- (17) thato e thato (toqabaqita hizkuntza austronesiarra)
 eguzkia da distiratu
 ‘eguzkia distiratzen ari da’ (EKK 2010: 584)

Tipo erdibituan, ostera, gertaeraren alderdi banari egiten diote erreferentzia argumentuak eta predikatuak:

- (18) Plonă cu grundină (errumaniera)
 prezipitazioa ari du -ekin txingor
 ‘txingorra da’ (lit: ‘txingorrarekin ari du’) (EKK 2010: 585)

Eguraldi espresioen tipologia baten lehen hurbilketa egin ondoren, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek hizkuntzen tipologia moduko bat proposatzen dute, hainbat abiapuntutatik: hizkuntza guztietan aurkitzen dira eguraldiarekin zerikusia duten izakiak izendatzeko izen sintagma edo argumentu tipoko beste espresio batzuk; tipo predikatiboak hizkuntzarik hizkuntza alda daitezke; azkenik, dena delako arrazoiagatik, prezipitazio gertaerek argumentu tipoak izatera jotzen duten bitartean, tenperatura gertaerek tipo predikatibora jotzen dute.

Prezipitazio kodetzeari dagokionez, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen hizkuntzalariek argudiatzen dute *continuum* moduko bat dagoela hizkuntzen artean: badira argumentu tipoaren bidez soilik adierazten duten hizkuntzak (cf. errusiera), badira —erdian— argumentu-predikatu tipoaren bidez adierazten dutenak (esaterako finlandiera, non jatorrizko mugimendu aditza prezipitazio aditz orokorra bihurtu den), eta badira, azkenik, predikatu tipoaren bidez adierazten dutenak (hizkuntza erromantzeak eta germaniarrak). Nolanahi ere, hipotesia da aldaketa diakronikorik izatekotan, hain zuzen ere norabide horretan geratzen dela prezipitazio gertaerei dagokienez: argumentu tipotik predikatu tipora. Nonbait, prezipitazio gertaerak eurak dira, eguraldi espresiorik tipikoenak diren arren, predikatu antzean gauzatzeari muzin gehien egiten diotenak eta horrek euren bereizgarriren batengatik behar du izan.

Azkenik, beste bi parametro edo joera orokor ere aipatzen dituzte Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek (2010) hizkuntzen tipologia: normalean, hizkuntza batek predikatu tipoa hautatzen badu, modu egonkorrean hautatuko du; hala gertatzen ei da hizkuntza germaniarretan, tipo espletiboa orokorra baita. Bigarren joera, dagoeneko zeharka aipatua, hau da: prezipitazio kodetzea hizkuntzarik hizkuntza aldatzen den arren, tenperatura gertaerek predikatu tipora jotzen dutela.

Berrikiago argitaratutako lan batean (Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen 2012), arestiko hiru hizkuntzalariek antzeko gaiak darabiltzate, baina bertan saio berezia egiten dute eguraldi gertaeren tipologia garatuago bat aurkeztu eta tipologia hori, behin-behinean bada ere, hizkuntza tipologiarekin lotzeko: gertaera dinamikoak (prezipitazioa eta prezipitaziorik gabekoak —trumoi, haize eta antzekoak—) eta gertaera estatikoak (tenperatura, atmosfera eta argi baldintzak) bereizten dituzte. Aurrekoan bezalatsu, aipatzen dute prezipitaziozko gertaera dinamikoetan hizkuntzek joera dutela kodetze bakar eta jakin bat hautatzeko, gainerako gertaera dinamikoetan zertan jarraitu ez dutena; gertaera estatikoetan, bestalde, hizkuntza gehienek tipo predikatibora jotzen omen dute, eta hizkuntzen arteko aldakortasuna tipo predikatiboen artean aukeretariko bat hautatzera bideratuko litzateke.

2.2. Euskarak tipologia horretan duen lekuaz

Euskaraz, prezipitazioari begira bagabiltza behintzat, argumentu tipoko egiturak dira lehen atalean aipatutako hauek, nahiz eta lehen begiratuan, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek tipo atrantsitiboan sailkatutako espresioen antz handia izan:

(19) [{euria, elurra, txingorra...}]_{DS} da

Alegia, eguraldi gertaera izen sintagmak kodetzen du nagusiki hemen, kopula hutsarekin, eta badirudi tipo existentzialekoa dugula, ezezkoan eta galderetan partitiboa erabiltzen den neurrian:³

(20) a. Goizean euria izan da, baina orain arratsaldean ez da euririk.
b. Euririk izan da maiatz osoan aurten?

Arreta merezi du, edozelan ere, *izan* aditza soilik erabiltzeak, gaur egun ohikoa baita perpaus existentzialetan *egon* aditza ere erabiltzea. Bestetik, esan liteke argumentu tipoaren aurrean gaudela atzera ere prezipitazio espresioak *egin* eta *ari* aditzekin eraikitzen direnean, aditz horiek predikatu arinak badira behintzat. Arazoa da, ordea, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek (2010) aurreikusitako tipologia ez bezala, euskaraz espresiook itxura iragankorra dutela baina ageriko subjekturik gabe:

(21) a. [{euria, elurra, txingorra...}]_{DS} egin zuen
b. [{euria, elurra, txingorra...}]_{DS} ari du

Izan ere, lehen atalean esan den bezala (cf. 10a), *ari* aditzarekin osatutako eguraldi espresioek nahitaezkoa omen dute **edun* laguntzailea erabiltzea, bestela *ari* aditzarekin halakorik erabiliko ez luketen hiztunen artean ere. Euskara *pro-drop* hizkuntza izanik, ez dago hain argi hemen subjektua espletibotzat har litekeen edo ez; subjektu isila espletibotzat hartu edo ez, azpitipo iragankorraren kasu tipikoaren aurrean geundekete, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen autoreen arabera ohiz kanpokoa dena.⁴ Hirugarren atalean (3.2 azpiatalean) bueltatuko gara egitura iragankorretako subjektu isilaren kontu honetara.

Prezipitazioen espresioaren barruan, bada beste espresio sorta bat argumentu predikatu tipo mistotik hurbilago dirudiena; lehen ataleko (1f)-n aipatutako batzuk hain zuzen ere:

(22) a. [{euria, elurra, txingorra...}]_{DS} {bota, mugitu} du
b. [{euria, elurra, txingorra...}]_{DS} dakar

Hauetan nekez esango genuke aditzak arinak eta esanahi berezirik gabekoak direnik. *Bota*, *mugitu*, *ekarri* aditz iragankorrak dira, mugimenduzkoak, eta ematen du lehen biek 'prezipitatu' adiera hartzen dutela eta bigarrenak 'prezipitazioen bat ira-

³ Aipatzekoa da prezipitaziorik ezak (*ateri izan*) ez duela prezipitazio-espresioen moduan jokutzen:

(i) Ez da ateri(*rik).

⁴ Argumentu tipoko azpitipo iragankorrean nekez agertzen omen dira egiazko bi argumentu eta ohikoena *azaleko* iragankortasuna da, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen (2012: 390) lanean argitzen duten bezala. Baina subjektu isila argumentua bada, segituko genuke azpitipo iragankorra edukitzen, modu nabarmenagoan.

garri' adiera hartzen duela. Alde horretatik, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek aipatzen duten tipo erdibituaren aurrean geundeke.⁵

Prezipitazio gertaeretatik kanpo ari garela, «nahitaezko elementu bakarra predikatua duen argumenturik gabeko egitura» definizioa oso ondo egokitzen zaie lehen atalean aurkeztu ditugun (1a) multzoko egiturei; baita (1c) adibideetakoei ere, egileek espresuki aipatzen baitute kopularen aukera (Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen 2010: 572):

- (23) a. {Hoztu, atertu...} du.
b. {oskarbi, ilun, ateri, sargori, hotz...} dago.⁶

Bigarren tankerako adibidean, kopularen laguntzarekin bada ere, izen edo adjektibo predikatu soil batek osatzen du eguraldi espresioa (tipo atrantsitiboa); lehen tankerako adibideetan ere, tipo atrantsitiboaren aurrean gaude ez bairik gabe, aditzak adierazten baitu eguraldi aldaketa. Zalantza gelditzen da, berriro ere, euskararen *pro-drop* izaerarekin: NOR-NORK sailekoa izanik, *hoztu du* horrek subjektu isil bat izan lezake; era berean, *oskarbi dago* horretan, baliteke subjektu bat izatea, formalki sarritan subjektu lexikorik sumatzen ez den arren; izan ere, *zerua ilun/oskarbi dago, eguna hotz dago* bezalakoak ez dira batere bitxiak egiten.

Temperatura adieraztearekin lotzen diren bestelako espresioek, aitzitik, bai jarraitzen diote argumentu tipoari, atzera ere, *egin* aditz arina erabiliz:

- (24) a. {Hotz, bero} egiten du. b. {Hotz, bero} handia egiten du

Alegia, prezipitazioa kodetzeko moldera ere jotzen dugu temperaturarekin, nahiz eta kasu honetan, IS biluzia ere ager daitekeen. Baina adjektiboen aukerak berretsi egiten du *hotz* eta *bero* izen direla, ez adjektibo, (24b) adibidean sumatzen den moduan.

Azkenik, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek (2010) egoeraren aldaketekin eta eguneko mementu aldaketekin zerikusia duten espresioak bereiz aipatzen ez badi-tuzte ere, geuk aipatu behar ditugu; euskaraz hauetako gehienak aditzarekin adierazten dira, eta predikatu tipoaren aurrean gaude, hortaz:

⁵ Eriksen, Kittilä eta Kolehmainenek (2012) lanari kasu eginez gero, ez-prezipitaziozko gertaera dinamikoak ere aipatu beharko liriateke hemen: *haizea, trumoia, tximista*. Hauekin ere ematen du tipo mistoa aurkitzen dugula; *haize*-rekin bai behintzat:

- (i) a. *Haizea da, %haizea {egin, ari} du (argumentu tipoa) / *haizatu du (predikatu tipoa)
b. Haizea dabil / haizea atera du / haizea jaiki da

Hala ere, *trumoi* eta *tximista* fenomenoekin badirudi argumentu-predikatu tipo mistoa (cf. iia) ez ezik argumentu tipoa ere posible dela (iib):

- (ii) a. Tximista erori da, trumoia(k) jo du
b. Trumoia da, tximistak izan dira, tximista eta trumoia ari zuen...

Hori horrela bada, Eriksen eta abarren susmoa (EKE 2012) ez da guztiz berresten: prezipitaziorik gabeko gertaera dinamiko hauek prezipitaziozko gertaera dinamikoetan bezala edo nahiko antzera kodetzen ditugu euskaraz, nahiz eta tipo mistoan ageri diren aditzak bat ez datozen (*bota, mugitu* vs *jo, erori, altxatu*).

⁶ Egia da *ez dago berorik* bezalako adibideak zuzenak direla, baina ematen du perpaus existentzial normalak izan daitezkeela ezezkoan; [izena/adj *egon*] egituran, oro har, artikulurik gabeko *predikatuak* agertzen dira. Horregatik uste dugu egitura hau predikatu motakoa dela.

- (25) a. {atertu, argitu, ilundu} du b. (eguna, eguraldia) {atertu, argitu, ilundu} du
 c. (eguna) gautu da

Hauetako gehienak NOR-NORK aditzak direnez, balirudike tipo espletiboaren aurrean —edo (25b)-ren kasuan, iragankor eta espletiboaren aurrean— gaudela, baldin eta subjektu formalik beharko balitz. Baina aditz gutxi batzuek NOR erabilera soila daukate; kasuotan, ustezko *pro* izenordain bat benetako DS argumentuarekin txandakatuko litzateke (tipo iragangaitzaren eta espletiboaren artean mugituaz).

Laburbilduz, Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen hizkuntzalariek (2010, 2012) planteatzen duten tipologiatik abiatuta, euskarak ohikoa du prezipitazio gertaeretan argumentu tipora jotzea (bide bakarra ez bada ere). Temperatura gertaeretan ere, bai predikatu tipora (cf. *ilun, oskarbi dago*) bai argumentu tipora (cf. *hotz handia egiten du*) jotzen du. Aldiz, predikatu tipoa da ohikoena eguraldiaren eta eguneko uneen aldatetak adierazteko orduan. Eztabaida nagusia subjektu formalek sortzen dute: batetik, *ilun dago* bezalakoetan, subjektu formalik suposatu beharra dago?; bestetik, NOR-NORK itxura (ustez iragankorra) duten predikatu tipoetan, subjektu formalik badago? Baiezkoan, zein ezaugarri ditu? Hurrengo 3.2 eta 4. ataletan helduko diogu berriro gai honi.

3. Gramatika Teoria eta eguraldi fenomenoak

Behin eguraldi espresioen tipologiaren ekarpena eta euskarak tipologia horretan duen kokapena aztertuta, gramatika sortzailearen barruan izan diren eztabaidagai biren errepassoa egingo dugu atal honetan: batetik, ea eguraldi aditzak nolakokotzat, ezakusatibotzat edo ezergatibotzat, jo behar diren; eta, bestetik, ea eguraldi aditzetan sumatzen den subjektua egiazko espletibotzat har daitekeen edo ez.

3.1. Aditz ezakusatiboen vs ezergatiboen auzia

Azpiatal honetan, Gramatika Teorian eguraldi aditzen izaera lexiko-semantikoaz izan diren ikuspegi nagusiak jorratu eta izango ditugu hizpide. Laburzurrean: batetik, Ruwetek (1988, 1991) frantses hizkuntzan oinarrituta defendatzen duen eguraldi aditzen ezakusatibitatearen hipotesia eta berorren kritika (Paykin 2002, 2003, 2010); bestetik, hizkuntzaren arabera, eguraldi aditzak batera zein bestera azter daitezkeela diotenen ikuspegiak arakatuko ditugu; bereziki, Beninça & Cinque (1992) eta Bleoturen (2012, 2013, 2015) lanak, Manenteren (2007, 2008) ekarpena ahaztu gabe. Ezergatibo/ezakusatibo alternantzia horretan, substantzia isurtzen duten aditzekiko paralelismoa sumatzen duen Krejciren (2014) lana ere aipatuko dugu.

3.1.1. Eguraldi aditzak, ezakusatibo?

Ruwetek (1988, 1991) egitura ezakusatiboa proposatzen du eguraldi espresioetarako, eta zazpi argudio nagusi eskaintzen ditu bere proposamenaren alde; bereziki, frantsesez eta italieraz antzemandako ezaugarrietan oinarrituta. Ruweten lana ezinbesteko erreferentzia bilakatu da ondorengo lanetan, eta gu ere hark emandako argudioak aurkeztetik hasiko gara.

bateragarri egitea Bakerren (1988) Rol Tematikoaren Esleipenaren Uniformetasunaren Hatsarrearekin. Proposatutako azterbideak ezinbestean dakar berekin aztertutako eguraldi espresioak mugimendu aditz gisa interpretatzea adiera ezakusatiboan (Benincà & Cinque 1991: 160). Aintzat hartuta italieraz eguraldi aditzek soilik onartzen dutela norabidezko preposizio-sintagma *essere* laguntzailea dutenean, Benincà eta Cinquek argudiatzen dute, Hoekstra eta Mulder (1990) lanaren azterbideari jarraituz, italierazko eguraldi aditzek jokabide ezakusatiboa dutela kasu batzuetan, eta ezergatiboa beste batzuetan. Aldaera ezakusatiboan aditzaren osagarri Perpaus Txiki bat legoke, zeinaren barrutik subjektua mugitzen den:

(39) [DS_i [INFL [AS A [_{PT} t_i PrepS_{lok}]]]]

Analisi honek azaldu nahi du zergatik lotzen den *essere* laguntzailearen aukera Prep-Sintagma lokatiboa agertzearekin:

(40) *pro* ci {è, *ha} piovuto [_{prepS} sulla testa] (Benincà & Cinque 1991: 158)
'Euria egin digu buruaren gainean'

Hartara, eguraldi aditzek bi analisi izango lituzkete eta aldaera ezakusatiboa (*essere* aditz laguntzailearen erabileran gauzatua) mugimenduzko aditza izatearekin legoke lotuta; bereziki, prezipitazio aditzek lexikalizatzen dutena.

Benincà & Cinqueren bidetik jotzen du Manentek ere, 2007ko artikuluan; horrela, frantsesez soilik kasu batzuetan posible den eguraldi espresioetako *ça* subjektua egitura ezakusatiboarekin lotzen du, eta gauza bera egiten du italieraz *essere* laguntzailea hartzen duten egiturekin. Frantsesezko *il* izenordaina azaltzen duten eguraldi espresioen kasuan, anbiguitasuna ikusten du egitura ezakusatiboaren eta ezergatiboaren artean (Manente 2007: 87). Azkenik, italierazko *avere* aditza egitura ezergatiboarekin lotzen du. Azalpen gisa, bere egiten du Benincà eta Cinqueren azterbidea, eta Perpaus Txikiaren nolakotasunean oinarritzen ditu deskribatutako ezaugarriak:

(41) a₁. *Ça*_i/il_i a plu [_{PT} t_i Ø_{lok}] b₁. Il_i a plu [_{PT} PRO_i PrepS_{lok}]
a₂. *pro*_i e piovuto [_{PT} t_i Ø_{lok}] b₂. *pro*_i ha piovuto [_{PT} PRO_i PrepS_{lok}]
'Euria egin du'

Aurreragoko beste lan batean, Manentek (2008: 136) alde batera uzten du Perpaus Txikian oinarrituako azterbidea, Hale eta Keyserren (1993) AS hedatuaren bidetik jota. Egileak egitura bat proposatzen du, non aditzak bat egiten duen eguraldi izenen batekin, eguraldi aditza sortzeko (Manente 2008: 142), perpaus nagusiko subjektua [Espez aS] posizioan kokatuta:

(42) a. a_S[*pro* [_{a°} ha piovuto_i [_{AS} (pioggia) [_{A'} [_{A°} t_i [_{PrepS-lok} Ø/(a Roma)]]]]]]]
b. a_S[il [_{a°} a plu [_{AS} (pluie) [_{A'} [_{A°} t_i [_{PrepS-lok} Ø/(à Rome)]]]]]]]

Berrikiago, Bleotuk (2012, 2013, 2015) egitura lexikoaren ikuspuntutik aztertu izan ditu eguraldi espresioak eta aditzak, berauek mugimendu aditz gisa deskribatuz. Egile honen arabera, eguraldi aditzek jokabide anbigua daukate ezakusatibotasunaren eta ezergatibotasunaren artean, hizkuntzatik hizkuntzara eta are hizkuntza beraren barruan ere. Esaterako, une batean eguraldi aditzak, ikuspuntu semantikotik, ezakusatiboak direla iradoki arren (Bleotu 2013: 51), emaitzak nabarrak dira behin oinarri hartuta Levin & Rappaportek (1995) ingeleserako proposatutako ezakusati-

botasun testak (i.e. *there* erakuslearen subjektu erabilera, lokatiboa alderantzikatzea, erresultatiboak, partizipioaren adjektibo erabilera):

- (43) a. *There rained heavily yesterday
'*there* euria ugari egin zuen atzo'
b. *Outside snowed heavily
'Kanpoan elurra ugari egin zuen'
c. *It drizzled wet
'Zirimiria egin zuen bustita (geratzeraino)'
d. It drizzled itself wet
'bere burua zirimiria egin zuen bustita (geratzeraino)'
e. *The snowed snow
'elur elurtua' (Bleotu 2013: 51)

Hots, egiazko ezakusatiboek ez bezala, eguraldi aditzek ez dute *there* egitura-rik onartzen, ez dute lokatibo alderantzikatzean parte hartzen eta ez dute partizipioa izen sintagma barruko modifikatzailetzat hartzen; aitzitik, ezakusatiboek bezala eta ezergatiboek ez bezala, ez dute sasi-erresultatiboen egitura bihurkaria onartzen; baina ezta benetako egitura erresultatiboa ere, aditz ezergatiboek bezalaxe, kasu honetan. Era berean, italieraz, esaterako, *essere* eta *avere* aditz laguntzaile biak onartzen dituzte, arestian esan bezala (cf. Beninça eta Cinque 1992), jokabide bikoitzaren erakusgarri.

Eguraldi aditzen (eta, oro har, predikatuen) jokabide bikoitza datu gehiagok ere berresten dute, Bleoturen arabera:

- a) noiz edo behin ikusten den kausatibo aldizkatzea (cf. *God rained a heavy rain / it rained*);
b) hizkuntzen arteko bariazioa, non argi eta garbi egiaztatzen den hizkuntza bazuetan eredu ezakusatiboa gailentzen dela (cf. txinera, finlandiera) baina beste bazuetan parafrasi ezergatibo eta iragankorrak ere badaudela (cf. italiara, espainiera). Txineraz ez omen dago eguraldi aditzik, eta *erori* aditzaren baliokidea orokortu da:

- (44) a. Jintian xia yu b. Dongtian xia xue (txinera)
gaur erori euria negu erori elurra
'Gaur euria da' 'Neguan elurra egiten du'
(Bleotu 2013: 50)

Finlandieraz, berriz, *sataa* aditzak jatorriz 'erori' esan nahi zuen, baina gaur egun, 'prezipitatu' adiera hartu du (Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen 2010):

- (45) a. Sataa (vet-tä) b. Sataa lun-ta
prezipitatu ura prezipitatu elurra
'Euria da' 'Elurra da' (Bleotu 2013: 51)

Eguraldi aditzak dituzten hizkuntzetan ere, parafrasi ezakusatibo eta iragankor-kausatiboak egoten dira:

- (46) a. hace viento, sol... / Fa freddo
'Hotz egiten du'

- b. hay nubes / C'è un freddo bestiale fuori
'Hotz itzela egiten du kanpoan' (Bleotu 2013: 50)
- c) eguraldi aditzetako subjektuen izaera nabarra: kasu batzuetan, subjektuak espletiboak edo balio erreferentzialik gabekoak badira ere, beste batzuetan, erakusleak, pertsona izenordain bizidunak eta are eguraldi fenomenoaren iturria edo testuingurua suma daitezke:
- (47) a. *Il pleut* (frantsesa)
'euria da'
- b. *Das regnet ja nicht mehr!* (lagunarteko alemaniera)
hau euria egin PART gehiago
'Ez da euririk gehiago!'
- c. *Hann er farinn adh rign* (islandiera)
bera da hasi euria egin
'Kaka zaharra, euria da atzera ere!' (lit: bera euria egiten hasi da)
- d. *Tuo pilvi satta pian* (finlandiera)
hodei hori prezipitatu laster
'Hodei horrek euria egingo du laster' (Bleotu 2013: 49)

Nabartasun hori ondo ezkontzen omen da kasu batzuetan aditza edo predikatua ezakusatiboa eta besteetan ezergatibo edo kausatiboa izatearekin.

Argudio hauetan oinarrituta eta aditzen osaketarako Hale & Keyserrek (2002) plazaratutako konflazio edo bategite teoriari jarraituz, ondoko egiturak aurkezten dizkigu Bleotuk (2012, 2013); (a) egitura interpretazio ezakusatiborako eta (b) egitura interpretazio ezergatibo edo kausatiborako. Alegia, autoreak ontzat ematen du ezergatiboak nolabaiteko iragankorrak direlako hipotesia:

- (48) a.
- ```

 A
 / \
 B A
 / \
 A I
 fall rain

```
- b.
- ```

      A
     / \
    it  A
       / \
      cause A
           / \
          A   I
         fall rain
  
```

Hartara, unibertaski era bikoak izan litezke eguraldi aditzak: edo ezakusatiboak edo iragankorrak; ingelesezko *it* espletiboari ere izaera bikoitza esleitzen dio: noiz thema argumentua ordezkaturako luke, noiz eragilea edo *cause* argumentua. Ohiko perifrasiak (*hay nubes* vs *hace calor*) egitura berdinei jarraituko liekete. Bleotuk (2015:

188), azkenik, Hale eta Keyserren (2002) azterbidea zertxobait moldatuz, Ramchand-en (2008a, 2008b) ikuspegia erabiltzeko proposamena egiten du, *cause* eta *fall* ‘erori’ buru arinen ordez *Init(iator)* eta *Proc(ess)* buruak erabilia.⁸

Azkenik, Krejciren (2014) lana aipatu behar dugu: berarentzat, eguraldi aditzek (prezipitazio aditzek bai behintzat, adibide gehienak tankera horretakoak baitira) gertu-gertutik jarraitzen diete sustantzia isurtzeko aditzei: berauek bezalaxe, *iturria* edo *isurlea* theta-rola duen subjektudun egitura ezerगतiboa txandakatu egiten da isuritako substantzia bera subjektutzat duen egitura ezakusatiboarekin. Levinek (2015) ere bat egiten du azterbide horrekin. Ondoko adibideok Krejcirenak (2014) dira:

- (49) a. The well gushed (oil)
‘Putzuak olioak galdu zuen txorrotadaka’
b. It rained (icy water)
‘(ur izoztua) bota zuen’
c. Oil gushed from the well
‘Olioak putzutik irteten zen txorrotadaka’
d. Icy water rained from the sky
‘Ur izoztua etorri zen zerutik’

Krejciren ustez, aditz mota biek osagarri kognatua edukitzeko aukerak berretsi egingo luke (50) adibideetako egituren izaera ezerगतiboa:

- (50) a. The well gushed (a huge gush/oil).
‘Putzuak txorrotadaka galdu zuen (txorrotada handi bat/ olioak)’
b. It rained (a heavy rain/a heavy shower)
‘(euri sendoa / zaparrada handi bat) bota zuen’

Suma daitekeenez, Krejcik (2014) eguraldi aditzen eta sustantzia isurtze aditzen arteko paralelismoa baliatzen du eguraldi aditzen subjektuari iturriaren theta rola esleitzeko eta, bide batez, subjektuaren argumentu izaeraren alde egiteko.

3.2. Eguraldi espresioen subjektuaren gaineko eztabaida

Eguraldi espresioen subjektuaren izaeraren inguruan, bi jarrera nagusi izan dira gramatika teoriarik: subjektuari, normalean, izaera betegarri hutsa esleitzen diotenak, theta-rolarik edo interpretaziorik gabea (Ruwet 1991); eta subjektuari nolabaiteko argumentu izaera aitortzen diotenak, bestetik (Bolinger 1973, Chomsky 1981, eta abar). Bigarren ildo honetakoen artean, theta-rol horren kalifikazioak pizten du eztabaidarik handiena.

Eguraldi espresioetan, ohikoa dugu betegarri itxura duen subjektua izatea (*pro*, *it*, *il*, *ça*, *es*, *das*...). Hasieratik igarri izan da subjektu horrek ezaugarri bereziak dituela,

⁸ Eguraldi parafraasietan *erori* eta *egin* aditzak ez ezik beste batzuk ere ageri direla eta, Bleotuk bukatzen du defendatzen aditz horiek guztiak Levin eta Rappaportek (1998) proposaturiko oinarritzko predikatu gutxi batzuetan deskonposatu beharko liratekeela (BE, COME, CAUSE). Esaterako, *fall* ‘erori’ bera = come [to be down] litzateke (i.e. behean izatera iritsi), eta abar. Zati hau, dena dela, garatu gabe uzten du.

ohiko betegarrietatik bereizten dituen. Horrela, Bolingerren (1973) ustez, ingelesezko *it* izenordaina ez da semantikoki hutsa; nolabaiteko «ingurugiroa» islatzen du. Aurrerago, kontrol harremanak aztertzean, Chomskyk (1981: 324) menpeko PRO kontrolatzeko gaitasuna esleitzen dio ingelesezko perpaus nagusiko *it* izenordainari:

- (51) It sometimes rains after [PRO snowing]
 ‘Batzuetan *pro* euria egiten du [PRO elurra egin ostean]’

Horrela, *sasiargumentu* kontzeptua proposatzen digu eguraldi espresioetako subjektua sailkatzeko (Chomsky 1981: 325); sasiargumentuek ez dute erreferentziarik, baina rol tematikoa jasotzen dute. Bide beretik, Rizzik (1986: 528) ere «eguratsa» gisa itzul daitekeen rol tematikoa (*atmospheric*) esleitzen dio eguraldi espresioetan ageri den *it* izenordainari.

Ruwetek (1991: 130), ordea, aurretik Chomskyk eta Rizzik egindako proposamenari aurre eginez, defendatzen du ezinezkoa dela, zenbaitetan, perpaus nagusiko subjektua menpeko PRO elementuaren aitzindari izatea, ez bada aditz nagusiaren eduki semantiko osoa bereganatzen duela. Horren alde aipatzen du ondokoak bezalako adibideen arteko aldea, argudiatuz *il* izenordainak berak ez diola inolako ekarpenik egiten perpausen interpretazio semantikoari. Halako perpausen kasuan, proposatzen du perpaus nagusi osoa dela menpeko PROren aitzindaria, eta *il* izenordaina, betegarri hutsa.

- (52) a. Il a plu pendant des semaines sans inonder le pays.
 ‘Euria egiten du asteetan herrialdea urez bete gabe’
 b. #Il a gélé/eclairé/tonné pendant des semaines sans inonder le pays.
 ‘Izotza egin / tximista jo/ trumioia jo du asteetan herrialdea urez bete gabe’

Ruweten (1991: 142) aburuz, ez dago nahikoa arrazoi ohiko izenordain betegarrietatik bereizteko eguraldi espresioetako subjektuetan ageri diren izenordainak. Iritz berekoa da, Alba-Salas (2004) ere; egile honek bere egiten du Postal eta Pullumen (1988) proposamena, defendatuz izenordain betegarriak azpikategorizatutako posizioetan ager daitezkeela, eta ez dela ezinbestekoa argumentuak rol tematikoa jasotzea sintaktikoki zilegiztatzeko.

Benincà eta Cinquek (1992), berriz, aurreko atalean deskribatu dugun Perpaus Txikiaren azterbidean jartzen dute arreta. Hala ere, sasiargumentuaz hitz egiten dute perpaus nagusiko subjektuari egitean erreferentzia, hartara, Chomskyk eta Rizzik aurkeztutako ereduarekin lerratuz, eta Ruweten proposamenari buruzko erreferentzia ohar batera mugatuta (Benincà eta Cinque 1992: 160). Ildo beretik egiten du bide Manentek ere, 2007ko artikuluan. Egileak frantsesezko *ça* izenordaina aztertzen du bereziki, eta izaera lokatiboa atxikitzen dio, deskribatutako gertaera atmosferikoaren leku edo egoera aldaketarekin lotuz. Aldi berean, eta italierari erreferentzia eginez, defendatzen du *essere* laguntzailea hartzen duten eguraldi espresioek ere noranzkotasuna adierazten dutela eta frantsesezko *ça* egituren pareko direla (Manente 2007: 89), iradokiz, horrela, *essere* laguntzailedun perpausetako *pro* subjektuak ere izaera lokatiboa duela (eta horrenbestez, *avere* laguntzailedun perpausetako *pro* subjektutik bereiziz). Tesi lanean, berriz, baztertu egiten du *ça* egituren auzia, eta *pro*, *il* eta *it* sasiargumentu gisa aurkezten ditu, eta kausa edo eragile gisa deskribatzen ditu, Hale & Keyserren egiturara egokituta (Manente 2008: 141).

Bleotuk (2012: 78) sasiargumentu gisa deskribatzen du ingelesezko eguraldi espresioetako *it* subjektua, eta *it* betegarritik bereizten du, Chomskyk deskribatutako kontrol harremani azalpena ematearren. Lehenengoa aditz sintagmaren barneko posizio batean txertatzen omen zaio egiturari, eta bigarrena, berriz, [espez, KonpS] posizioan, nahiz eta biak mugitzen diren [espez, DnbS] posiziora, EPP tasunaren ondorioz. Aurrerago, Manenteri kritika eginez, proposatzen du sasiargumentu horiek egitura ezergatiboetan soilik jokatzen dutela eragile (*cause*) gisa, eta ez-eragile gisa, egitura ezakusatiboetan (Bleotu 2013: 55). Hartara, eguraldi aditzetako *it* subjektuari balio semantiko edo θ -rol bereizia esleitzen dio, egiturari atxiki zaion posizioaren arabera ([espez, A] edo [espez, a]).

Berrikiago, Krejci (2014) lan labur batean nahiko ondo laburbiltzen ditu eguraldi aditzetako *it* izenordaina argumentutzat, eta ez betegarri hustzat, jotzeko arrazoiak (Chomskyk (1981) aipatutako kontrol aukeraz gain). Jarraian aipatzen diren adibide guztiak Krejci (2014) lanetik datoz:

- a) Eguraldi aditzetako *it* subjektua kontrol aditz baten menpe egon daiteke eta normalean, kontrol egiturek murriztapen semantikoak ezartzen dizkiete beren mendeko subjektuei:

- (53) a. *it* tried [_ to rain] today but the sun came out
 ‘Euria egiten saiatu da gaur baina eguzkia irten da’
 b. The first in ten summers that if refused [_ to rain]
 ‘Lehenengo aldia da hamar urtean euria egiteari muzin egin diola’
 c. *It tried/refused [_ to seem that Mary jogged]
 ‘Muzin egin dio/ saiatu egin da Maryk korrika egin duela iruditzeari’

Ez da gauza bera gertatzen igoera aditzetako *it* subjektu betegarriarekin. Stalmasczyk-ek (1996: 245) ere antzeko oharrak egiten ditu.⁹

- b) Helburuzko perpausetako subjektua kontrola dezake eguraldi aditzetako subjektuak, benetako betegarri batek ez bezala:

- (54) a. It rains [_ to turn you numb]
 ‘Euria egiten du zu hozminduta uzteko’
 b. *It only seems that Mary jogged [_ to annoy us]
 ‘Bakar-bakarrrik iduri du Maryk lasterka egin duela gu izorratzeko’

⁹ Hona haren adibideak, non ikusten den *weather-it* theta-markatutako posizioetan ager daitekeela, benetako betegarriak ez bezala:

- (i) a. John forced *it* to rain by using cloud-seeding techniques
 ‘Jonek euria egitera behartu zuen hodei-sortze teknikak erabiliz’
 b. A rise in air pressure prevented *it* from raining
 ‘Aire presioaren igoerak euria egitea saihestu zuen’
 (ii) a. *John forced *it* to seem that he is funny
 ‘Jonek barregarria dela iruditze behartu zuen’
 b. *John prevented *it* from seeming that Mary is funny
 ‘Jonek Mary barregarria dela iruditzea saihestu zuen’

- c) Lehenago aipatu den moduan eta bestek (e.g. Stalmaszczyk 1996) iradoki bezala, eguraldi aditzetako *it* benetako subjektu lexiko batekin txandakatu daiteke batzuetan, adiera kausatiboan behintzat:

- (55) a. The clouds rained blood, the skies rained ice
 ‘Hodeiek odola bota zuten, zeruek izotza bota zuten’
 b. *That fact seemed that Mary jogged
 ‘Kontuak Maryk lasterka egin zuela zirudien’

Ikusten denez, betegarri hutsekin ez da halako aukerarik.

- d) Eguraldi aditzek osagarri kognatuak har ditzakete eta, Burzioaren (1986) orokorpenaren arabera, horrek esan nahi du subjektu tematikoak izan ditzaketela:

- (56) a. it rained a light thin rain, it rained a few drops of rain
 ‘Euri mehe arina egin zuen, euri tanta gutxi batzuk bota zituen’
 b. *it seemed Mary’s jogging
 ‘Mirenen lasterketa iruditu zuen’

- e) Azkenik, eguraldi aditzeko subjektua aginteran ere ager omen daiteke, benetako betegarriak ez bezala, eta diskurtsoan atzerako erreferentzia egin ahal zaio:

- (57) a. Please, don’t rain
 ‘Mesedez, ez euririk egin’
 b. *Please don’t seem that Mary jogged
 ‘Mesedez, ez iruditu Mirenek korrika egin zuenik’

- (58) a. *It_i* only began to rain in earnest just as we got to the gate. Very thoughtful of *it_i*, I’m sure! (*Hilda Lessways*, Arnold Bennett 1911)
 ‘Atera iritsi gineneantxe *pro_i* hasi zen euria serio egiten. Oso ardura-tsua bere_i aldetik, seguru nago’
 b. **It_i* seemed that Mary jogged. How thoughtful of *it_i*!
 ‘*pro_i* Mirenek lasterketa egin zuela iruditu zuen. Oso kontsideratua bere_i aldetik’

Argudio hauek guztiek iradokiko lukete ingelesezko eguraldi aditzetako *it* ize-nordainaren estatusa argumentu batena dela, ez benetako betegarri batena; izan ere, balio erreferentziala izan dezakeela esatera iristen da Krejci.¹⁰ Antzeko suposizioak egiten dituzte Svenoniussek (2002) eta Holmberg eta Nikkanenek (2002), bigarren hauek finlandieraren subjektuak aztertu ondoren. Theta-rolari dagokionez, 3.1 azpitalararen amaieran aipatu dugunez, Krejci (2014) iturri edo isurle theta-rola proposatzen du eguraldi aditzetako *it* honetarako, sustantzia isurtzeko aditzekiko paralelismoa dagoela argudiatuz. Hori bai, aipatu behar da adibide ia guztietan prezipitazio aditzez (*rain*, *snow*) diharduela.

¹⁰ ‘What rains?’ galderaren desegokitasuna *it* izenordainak *denotatum* edo erreferente bakarra izatearekin lotzen du; izan ere, galderak erreferente bat baino gehiagoren aukera zabaltzen du, eta alde horretatik galdera desegokia (*infelicitous*) litzateke.

4. Euskararen ekarpena eta lekua eguraldi kontuen inguruko eztabaida teorikoetan

Atal honetan, euskarak aurretik aipatu ditugun eztabaida bien argitara egin dezakeen ekarpena jarriko dugu mahai gainean: eguraldi predikatuen izaera lexikoa eta eguraldi predikatuetakoko subjektuaren nolakotasuna.

Eguraldi aditzen inguruko eztabaidari dagokionez, gure ustez, argi dago euskarak eguraldi espresioetan parafrasi ezakusatiboak eta iragankorrak, argiak kasu bietan, erakusten dituela aldi berean, eta alde horretatik, Bleotuk (2012, 2013, 2015) nabarmendutako bikoiztasun orokorrari eusten diola:

- (59) *itxura ezakusatiboko predikatuak*
 a. euria da
 b. ilun, oskarbi dago
- (60) *itxura irangakorreko predikatuak*
 a. euria egin du eta laster txingorra bota lezake
 b. hotz ala bero egiten du?
 c. eguraldi ona egingo du bihar
 d. euria {dakar/ ari du}

Horretan, euskara ez da gehiegi aldentzen aldameneko hizkuntza erromantzeetik (cf. gaztelaniaz, frantsesa, italiara).

Eguraldiaren aldaketa adierazten duten aditzen artean ere bietako joerak, alegia NOR vs NOR-NORK txandakatzeak, egiaztatzen dira, nahiz eta NOR-NORK motako aditzak gailentzen diren edo sarriago aurkitzen diren euskararen barruan, arestian (2.2. atalean) argitu dugun bezala:

- (61) a. eguna argitu {da / du} b. asko freskatu / epeldu du
 c. gauean, izoztu egingo du d. arratsalderako, atertu egingo du

Gure ustez, txandakatze hauek berauek ere eredu ezakusatiboaren eta iragankorren arteko lehiaren islatzat har daitezke.

Prezipitazio predikatuen alorrean, badu euskarak berezitasun bat aldameneko hizkuntzetatik aldentzen duena: esana dugu eguraldi aditzen eztabaidan (Beninça & Cinque 1992, Bleotu 2012, 2013, 2015, Krejci 2014, Levin 2015) nagusiki *rain* eta *snow* bezalako ingelesezko aditzak darabiltzatela sarritan; bada, euskaraz predikatuok ez dira aditz gisa lexikalizatzen. Alegia, Eriksen eta abarren tipologiaren harira esan dugun bezala, euskarak prezipitazio fenomenoak argumentu tipoaren bidez kodetzen ditu eta ez dira ? *euritu*, ? *elurtu*, **txingortu*, **kazkabartu* bezalako aditzak aise gauzatzten. Eta gauzatzekotan, ez dute, normalean, prezipitazio adierarik:

- (62) a. gauak mendiak *elurtu* ditu = gauak mendiak elurrez estali ditu
 b. gorputz osoa *leiho eurutuen antzera* pikorreztatua, (Koldo Izagirre, *Sua nahi MrChurchill?*, 2005: 144) = euriz busti edo estalitako leihoen antzera

Egiari zor, onartu behar da, *Orotariko Euskal Hiztegia* joz gero, *elurtu*-ren «elurra egin» erabilera aurkitzen dela, baina Iparraldeko autore bakan batzuetara mugatzen da (Duvoisin, Harriet eta Lhanderen hiztegietan besterik ez omen da lekukotzen); era berean, *euritu* aditza ere ageri da bertan, baina berau ere ez da oso erabilia: *Orotariko Euskal Hiztegiaren* arabera, bizpahiru aldiz lekukotzen da (Leizarragarengan, Duvoisinengan eta Jokin Lizarragaren kopletan, esaterako) eta esanguratsua deritzogu Sa-

rasolak (2007) aditz hau *Euskal Hiztegian* jaso ez izanari.¹¹ Nolanahi ere, **txingortu*, **inatazitu*, **kazkabartu*, **babazuzatu*, **zirimiritu*, **langartu* aditzak ez dira existitzen edo ez dira batere ohikoak eta (guk kontsultatuko) hiztunek, behintzat, errefusatu egiten dituzte. Gauzak horrela, gure ustez, nahiko segurua da esatea euskarak ez duela, berez, prezipitazio predikuetan aditzetara jotzen; interesgarria litzateke, noski, hutsune sistematiko honen zergatia aztertzea. Alde horretatik, Krejcik (2014) arrazoi badu eta prezipitazio aditzak sustantzia isurtzeko aditzen talde berean sartu behar bada, ez da batere harrizkoa ingelesezko *gush*, *drip*, *bleed*, *seep* aditzen kidetzat (edo gaztelaniazko *chorrear*, *gotear*, *sangrar*, *filtrarse* aditzen kidetzat) euskaraz aditz lexikorik ez aurkitzea, prezipitaziorako aurkitzen ez den bezala.

Eguraldi espresioetako subjektuaren eztabaidari gagozkiola, iruditzen zaigu parafrasi eta aditz iragankorretako subjektuak argumentu izaerara hurbiltzen (eta betegarri edo espletibo hutsetik urruntzen) duten ezaugarriak dauzkala. Batetik, Artiagoitia (2001) lanean esaten den bezala, Chomskyk (1981) iradokitako kontrol aukera dago:

(63) *pro*_i ezin du elurra egin [*subj*_i hotzik egin gabe] (Artiagoitia 2001: 16)

Alegia, elurra egiten duenak hotz egiten duen bera izan behar du; lehen subjektuak bigarrenaren erreferentzia kontrolatzen du. Bestetik, Krejcik (2014) nabarmendutako testak ere hor ditugu:

a) Eguraldi aditz iragankorretako subjektu isila kontrol aditz baten menpeko izan daiteke:

- (64) a. *pro*_i badaki [*subj*_i elurra egiten]
 b. gaur *pro*_i ez du [*subj*_i euririk egin] nahi baina ez *pro*_i du [*subj*_i eguna argitu] nahi ere
 c. Kostatzen zaio *pro*_i {*subj*_i euria egiten/egitea}

Eman edo *irudi* bezalako igoera aditzen subjektu betegarria ezin da, aitzitik, kontrolatuta egon:

- (65) a. * *pro*_i badaki [*pro*_i Jon nekatuta dagoela ematen]
 b. * *pro*_i ez du [*pro*_i Jon nekatuta dagoela eman] nahi

¹¹ Euskaltzaindiak (2016), hala ere, badakar *euritu* aditza *Euskaltzaindiaren Hiztegia* delakoaren bigarren edizioan (ez lehenengoan), ‘euria egiten hasi, euria egin’ adierarekin. Nolanahi ere: *Eguno Tes-tuen Corpusa* delakoan *euritu* aditzak dituen 11 agerraldietatik bitan besterik ez dauka ‘euria egin’ adiera argia: esaterako, *Herria* astekarian («Bigarren maileko finalarentzat aldiz *euriturik*, oraino jokatzekoa da kasetara haur egitean». Ibarrola - Ezcurra II, Bego, «Pilota» (2004-08-12, 7. orr.). Beste bitan hitz jolasak dira, esanahi berezirik gabekoak: Jon Suduperen «... “ezerezak ezerezten du” eta antzeko bitxikeriak, “euria egin du” esatea adinako tontakeriak iruditzen zitzaizkion», *Berria*, 2010-11-28; Itxaro Bordaren «euria euriaren euritik euritzen doa», *Boga-boga*, 2012; beste bitan Koldo Izagirreraren arestiko (62b) adibidearekin egiten dugu topo (*Vladimir*, 2003, eta *Sua nahi, Mr Churchill?*, 2005, liburuetan ageri baita), non ‘euriz zipriztindu, busti’ esan nahi duen. Itxaro Bordaren beste adibide batean (hots: «Konplexuek labakitu neskari, hedoiak euritzen ziren uneak amodiozko lantzer-izpi iruditzen zitzaizkion», Itxaro Borda, *Zeruetako Erresuma*, 2005, 137. or.) esan liteke *euritu*-k ‘euri bihurtu’ esan nahi duela. Labur esanda: ez dirudi *euritu* aditza idatziz asko erabiltzen denik ‘euria egin’ esateko, ‘prezipitazio’ adierarekin alegia.

- b) Berdin gertatzen da helburuzko perpaus jokatuabeen subjektuarekin; eguraldi aditzeko subjektuak kontrolatu egin dezake:
- (66) *pro_i* euria egin du [*sub_i* gure plan guztiak zapuzteko]
(baina **pro_i* Jon nekatuta dagoela ematen du [*sub_i* gu izorratzeko])
- c) Arestian, (55) adibidean ikusi dugun moduan, noiz edo behin, eguraldi aditzen subjektu lexiko bat ere izan dezakegu subjektu isilarekin txandaka, ingelesezko *rain* eta antzeko aditzen adiera kausatiboan bezalatsu:
- (67) a. ... zeren eta *eguzkiak* euri egiten badu, hodei bat da. (J. M. Irigoien, *Lur bat haratago*, 2000, 146. or.)
b. Hau baitio Jaunak, Israelen Jainkoak: "Ogi-irin-katilua ez da hustuko, ez eta oliontzia agortuko ere, *Jaunak* lur gainera euria egin dezan arte». (Erg 17,14, *Elizen arteko Biblia*, 2004)
- d) Bestalde, aginterazko formak hartzen dituzte eguraldi aditzek, igoera aditzek ez bezala:
- (68) a. *pro* euria egin beza / *pro* elurra egin dezala, arren
b. **pro* eman dezala Jon nekatuta dagoela / **pro* irudi beza Jon nekatuta dagoela

Krejci (2014) aipatzen duen osagarri kognatuen testak, berriz, ez du euskararako funtzionatzen, noski; baina beronen azalpena oso sinplea da: euskaraz parafrasi iragankorretan aditz arin bat eta osagarri lexiko bat izaten da, nekez aurkitzen dugu predikatu osoa aditz bihurturik.¹²

Arestiko arrazoi hauengatik guztiengatik badirudi euskarazko eguraldi aditz edo espresio iragankorretan dauden *pro* subjektu isilek argumentu edo sasiargumentu baten itxura handiagoa dutela aditz inpersonaletako *pro* betegarriena baino. Beste espresio batzuek ere antzeko oihartzuna daukate (cf. *elur itxura dauka* = elurra egingo du). Are gehiago: (64) eta (66)-ko adibideei erreparatuta, badirudi *pro* horrek hirugarren pertsona singularra eta *biziduna* behar duela, beste hizkuntzetan geratzen den bezala (cf. faroera, islandiera; Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen 2010, 2015). Hori bai, argi utzi nahi dugu hemen dioguna egitura iragankorretako *pro* subjektu isil eragatiboari dagokiola, eta eztabaida honetatik kanpo —eta aurreragoko ikergai modura— geratzen da *euria da* eta *oskarbi dago* bezalako espresioen subjektuen azterketa.

¹² Gainerakoan, ingelesez posible diren askotariko osagarriak posible dira euskaraz ere:

(i) it rained a light/heavy rain = euri mehea/sendoa egin zuen

Nolanahi ere, hizkeraren batean *euritu du* esango balitz, «odola euritu zuen», «euri mehea euritu zuen» bezalakoak ez lirateke harrigarri egingo. Koldo Zuazoren (k.p.) arabera, *uritu du* posible da Sarako hizkeran.

5. Ondorioak

Lehenengo atalean azaldu dugun moduan, ikuspegi formaletik, zazpi multzotan sailka ditzakegu euskarazko eguraldi espresioak:

- a. aditz soila (*lainotu*);
- b. DS + *izan* aditz kopulatiboa (*euria da*);
- c. adjektiboa/izena + *egon* aditz kopulatiboa (*oskarbi dago*);
- d. DS + *ari* aditz progresiboa (*euria ari du*);
- e. DS / izena + *egin* aditz ahula (*hotz egiten du*);
- f. DS + aditz osoa (*euria dakar*);
- g. kontrol-egiturak (*euria egin nahi du*).

Eriksen, Kittilä eta Kolehmainen (2010) deskribaketaren arabera aztertzen baditugu euskal eguraldi espresioak, argumentu tiporako joera antzematen dugu, nabarmen, prezipitazio gertaeretan —dela izaera existentzialaz (*euria da*), dela itxura iragankorraz (*euria egin du*, *elurra ari du*). Argumentu tiporako joera dugu, orobat, temperatura gertaeretan ere (*hotz (handia) egiten du*), nahiz eta hor predikatu tipoa ere sumatzen den (*oskarbi/hotz dago*). Eguraldiaren, temperaturaren eta uneen aldatzarekin, berriz, predikatu tipoa da ohikoena (*atertu*, *hoztu*, *ilundu...*); multzo honetan, ordea, arraroa da prezipitazio aditzik aurkitzea; beharbada, euskaraz sustantzia isurtzeko aditzik ez den arrazoi beragatik, Krejci (2014) zuzen badago. Azkenik, argumentu predikatu tipo mistoko adibideak ere baditugu (*euria mugitu du*, *eguna zabaldu du*, *euria dakar*).

Ezakusatibotasun/ezergatibotasunaren auziari dagokionez, egiaztatu dugu euskaraz egitura ezakusatibo eta iragankorretara jotzen duela eguraldi espresioen kasuan, inguruko hizkuntza erromantzeen antzera. Aditzetan ere, NOR-NORK motakoak ohikoagoak izan arren, NOR eta NOR-NORK motakoak ere badira; beharbada, eredu ezakusatiboaren eta iragankorraren arteko lehiaren isla dugu hau.

Azkenik, eguraldi espresioen subjektuari dagokionez, euskarazko egitura iragankorren azterketan oinarrituta, esan dezakegu nahikoa arrazoi dugula pentsatzeko izenordain betegarri soila gabe argumentu osoa daukagula subjektu posizioan.

Bibliografia

- Alba-Salas, J., 2004, «Lexically selected expletives: evidence from Basque and Romance», *SKY Journal of Linguistics* 17, 35-100.
- Arteatx, I., 2011, *Euskarazko egitura jokatuabeak: -t(z)en morfemadun perpaus osagarrien azterketa sintaktikoa*, UPV/EHUko doktorego tesia. <http://www.euskara.euskadi.net/appcont/tesisDoctoral/PDFak/Inigo_Arteatx_TESIA.pdf>.
- Artiagoitia, X., 2001, «Seemingly ergative and ergatively seeming», in J. Herschensohn, E. Mallen eta K. Zagona (arg.), *Features and interfaces in Romance: essays in honor of Helles Contreras*. Amsterdam: John Benjamins, 1-22.
- , 2003, «Complementation», in J. I. Hualde eta J. Ortiz de Urbina (arg.), *A grammar of Basque*. Berlin: Mouton de Gruyter, 634-709.

- Baker, M. C., 1988, *Incorporation. Theory of grammatical function changing*. Chicago: University of Chicago Press.
- Benincà, P. eta G. Cinque, 1992, «Sur l'ambiguïté structurale des verbs météorologiques en italien», in L. Tasmowski eta A. Zribi-Hertz (arg.), *De la musique à la linguistique. Hommages à Nicolas Ruwet*. Ghent: Communication & Cognition, 155-16. <<http://arcaoold.unive.it/bitstream/10278/1314/1/verbsmeteor.pdf>>.
- Bleotu, A. C., 2012, «Why does it always rain on me? On weather verbs», in B. Surányi eta D. Varga (arg.), *Proceedings of the First Central European Conference in Linguistics for Postgraduate Students*, Piliscsaba, Pázmány Péter Catholic University, 59-81.
- , 2013, «There is a Light That Sometimes Goes Out in Weather Verbs», in I. Windhaber eta P. Anreiter (arg.), *Proceedings of the 4th Austrian Students' Conference of Linguistics*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 47-63.
- , 2015, *Towards a Theory of Denominals in English and Romanian*, Università Ca' Foscari-ko doktorego tesia.
- Bolinger, R., 1973, «Ambient it is meaningful too», *Journal of Linguistics* 9: 2, 261-270.
- Burzio, L., 1986, *Italian Syntax*. Dordrecht: Reidel.
- Chomsky, N., 1981, *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris.
- Eriksen, P., S. Kittilä eta L. Kolehmainen, 2010, «The linguistics of weather: Cross linguistic patterns of meteorological expressions», *Studies in Language* 34: 3, 565-601.
- , 2012, «Weather and Language», *Language and Linguistics Compass* 6: 6, 383-402.
- , 2015, «The world is raining: Meteorological predicates and their subjects», in M.-L. Hellasvuoto & T. Huumo (arg.), *Subjects in constructions – canonical and non-canonical*. Amsterdam: John Benjamins, 205-228.
- Etxepare, R., 2003, «Valency and argument structure in the Basque Verb», in J. I. Hualde eta J. Ortiz de Urbina (arg.), *A Grammar of Basque*. Berlin: Mouton de Gruyter, 363-446.
- Euskaltzaindia, 2016, *Euskaltzaindiaren Hiztegia*, 2. arg. Bilbo: Euskaltzaindia.
- Goenaga, P., 1984, *Euskal sintaxia; konplementazioa eta nominalizazioa*, UPV/EHUko doktorego tesia.
- Guéron, J., 1986, «Le verbe “avoir”», in P. Coopmans, I. Bordelois eta B. D. Smith (arg.), *Formal Parameters of Generative Grammar II, Going Romance*. Dordrecht: ICG Printing.
- Hale, K. eta S. R. Keyser, 1993, «On argument structure and the lexical expression of syntactic relations», in K. Hale eta S. R. Keyser (arg.), *The view from Building 20: Essays in linguistics in honor of Sylvain Bromberger*. Cambridge MA: MIT Press, 53-109.
- , 2002, *Prolegomenon to a Theory of Argument Structure*. Cambridge MA: MIT Press.
- Hoekstra, T. eta R. Mulder, 1990, «Unergatives as copular verbs; locational and existential predication», *The Linguistic Review* 7, 1-79.
- Holmberg, A. eta U. Nikkanen, 2002, «Expletives, Subjects, and Topics in Finnish», in P. Sevenonius (arg.), *Subjects, Expletives, and the EPP*. Oxford: Oxford University Press, 71-105.
- Krejci, B., 2014, «What is Raining? English Weather “it” Revisited», *LSA Annual Meeting Extended Abstracts* 5, 16: 1-5. <doi: <http://dx.doi.org/10.3765/exabs.v0i0.2405>>.
- Levin, B., 2015, «Event encoding in a crosslinguistic perspective IV: talking about the weather» (eskuizkribua). <<http://web.stanford.edu/~bclevin/lisa15weather.pdf>>.

- eta M. Rappaport Hovav, 1995, *Unaccusativity: At the Syntax-Lexical Semantics Interface*. Cambridge MA: MIT Press.
- , 1998, «Building verb meanings», in M. Butt eta W. Geuder (arg.), *The Projection of Arguments: Lexical and Compositional Factors*, Stanford, CSLI publications, 97-134.
- Manente, M., 2007, «On the locative component of the French weather *-ça*», *Probus* 19, 75-91.
- , 2008, *L'Aspect, Les auxiliaires 'être' et 'avoir' et l'Hypothèse Inaccusative dans une perspective comparative français/italien*, Università Ca' Foscari & Université de Paris VIII-ko doktorego tesia.
- Marantz, A. P., 1984, *On the Nature of Grammatical Relations*. Cambridge MA: MIT Press.
- Mettouchi, A. eta M. Tosco, 2011, «Impersonal configurations and theticity. The case of meteorological predications in Afroasiatic», in A. Malchukov eta A. Siewierska (arg.): *Impersonal Constructions: A cross-linguistic perspective*. Amsterdam: John Benjamins, 307-322.
- Mitxelena, K., 1987-2005, *Orotariko Euskal Hiztegia*, Interneten kontsultagarri: <<http://euskaltzaindia.eus/oeh>>
- Ortiz de Urbina, J., 2003, «Periphrastic constructions», in J. I. Hualde eta J. Ortiz de Urbina (arg.), *A grammar of Basque*. Berlin: Mouton de Gruyter, 284-299.
- Paykin, K., 2002, « Événements, états et substances : un essai météorologique », *Cahiers Chronos* 10, 183-199.
- , 2003, *Noms et verbes météorologiques: des matières aux événements*, Université de Lille III-ko doktorego tesia.
- , 2010, «*Il pleut des idées reçues*: NP Expansions of Weather Verbs», *Linguisticae Investigationes* 33, 253-266.
- Perlmutter, D., 1978, «Impersonal Passives and the Unaccusative Hypothesis», *Proceedings of the Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society* 38, 157-188. <doi: <http://dx.doi.org/10.3765/bls.v4i0.2198>>
- Postal, P. M. eta G. K. Pullum, 1988, «Expletive Noun Phrases in Subcategorized Positions», *Linguistic Inquiry* 19: 4, 635-670. <www.jstor.org/stable/4178599>.
- Ramchand, G., 2008a, *Verb meaning and the lexicon: A first-phase syntax*. Cambridge: Cambridge University Press.
- , 2008b, «Lexical Items in Complex Predications: Selection as Underassociation», *Nordlyd* 35: 1, 115-141. <doi: <http://dx.doi.org/10.7557/12.139>>
- Rizzi, L., 1986, «Null objects in Italian and the theory of *pro*», *Linguistic Inquiry* 17: 3, 501-557.
- Ruwet, N., 1986, «Note sur les verbes météorologiques», *Revue québécoise de linguistique* 152, 43-55. <doi: <http://dx.doi.org/10.7202/602560ar>>
- , 1989, «Weather Verbs and the Unaccusative Hypothesis», in C. Kirschner eta J. DeCesaris (arg.) *Studies in Romance Linguistics*. Amsterdam: John Benjamins, 313-345.
- , 1991, *Syntax and Human Experience*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sarasola, I., 2007, *Euskal Hiztegia*, 2. arg. Donostia: Elkar.
- Stalmaszyk, P., 1996, «The argument status of *it* and English weather predicates», in K. A. Sroka (arg.), *Kognitive Aspekte der Sprache*. Berlin: Mouton de Gruyter, 243-249.
- Svenonius, P., 2002, «Introduction», in P. Svenonius (arg.), *Subjects, Expletives, and the EPP*. Oxford: Oxford University Press, 4-27.

Erabilitako corpusak

Ereduzko Prosa Gaur <<http://www.ehu.es/euskara-orria/euskara/ereduzkoa/>>

Egungo Testuen Corpusa <<http://www.ehu.es/etc/>>

Iñigo Arteatx

Begoñako Andra Mari Irakasleen Unibertsitate Eskola

Barrainkua, 2 - 48009 Bilbo

iarteatx@bam.edu.es

Xabier Artiagoitia

Hizkuntzalaritza eta Euskal Ikasketak Saila, UPV/EHU

Letren Fakultatea, Unibertsitatearen Ibilbidea, 5 - 01006 Vitoria-Gasteiz

xabier.artiagoitia@ehu.es